

Annandag Jul eller Den helige Stefanos dag

Martyrerna

Unna dig glädjen att ta fram din bibel och läsa om detta budskap i dagens texter, eller andra årgångens läsningar i psalmbokens evangeliebok:

Jeremia 20:7–11, Apostlagärningarna 7:55–8:8, Lukas 12:49–53,
Psaltaren 46:1–8.

PÅ JULDAGEN – den signade dag, den signade tid vår Frälsares födelsetimme, då var det som ljus i natten bröt in, Guds mäktiga ord ifrån himlen (Sv psalm 175:2). På Annandag Jul har ljuset blivit en eld, som är både salig och farlig.

Den är salig därför att elden från himlen värmer och smälter det frusna inom oss. Vi får brinnande hjärtan och blir brinnande i anden.

Den är farlig därför att Guds kärlekseld, bränner bort hat och ljumhet (Sv psalm 362:3), det ytliga, det påklistrade, agnarna som vi gömmer oss i, hö och strå, allt det som är oäkta, allt ”hyckligt” och falskt.

Martyrerna (Herrens vittnen) kan idag också berätta att elden från himlen möter motstånd. Människor reagerar mot dem som är alltför brinnande av Herren. Men när motståndet kommer påminner vi oss om att Herrens löften inte kan svika. Vi ska sjunga in det budskapet med DAGENS SÅNG – *Löftena kunna ej svika* – där Lewi Pethrus gjort både text och musik – Sv psalm 254.

1. Vi lyssnar i den gammaltestamentliga texten till en skakad profet

Du förledde mig, Herre, och jag lät mig förledas. (Fb: Du, Herre, övertalade mig och jag lät mig övertalas.) Du blev mig för stark, du fick övertaget. Jag har blivit till ständigt åtlöje, alla gör narr av mig. Ty varje gång jag talar, måste jag ropa, måste jag skrika: "Väld och förtryck!" Ja, mig har Herrens ord vållat ständigt spott och spe. Men tänker jag: "jag bryr mig inte om honom, aldrig mer skall jag tala i hans namn", då blir det i mitt bröst som brann där en eld, instängd i mitt innersta. Jag försöker stå emot men förmår det inte. Ja, jag hör folkhopan viska: "Skräck från alla håll! Ange honom! Vi skall ange honom!" Alla som stod mig nära väntar nu på mitt fall: "Kanske låter han lura sig, så att vi får övertaget och kan ta hämnd på honom." Men Herren står på min sida, stark och fruktansvärd. (Fb: Men Herren är med mig som en mäktig hjälte).

Vi läser Sv psalm 254 vers 1:

Löftena kunna ej svika, nej, de stå evigt kvar.
Jesus med blodet beseglat allt vad han lovat har.
Himmel och jord må brinna, höjder och berg försvinna,
men den som tror skall finna, löftena de står kvar.

När Jeremia ser hyckleriet och ondskan omkring sig, blir han upprörd. Han ser *väld och förtryck!* Herrens ord möts av *spott och spe*. Jeremia gråter: *Jag har blivit till ständigt åtlöje, alla gör narr av mig*. Jeremia berättar om vad han fick lida från människor omkring sig. Där var tassel och tassel, man viskar och förtalar, man anklagar och anger och sprider *skräck från alla håll*.

Ja, Jeremia får lida så mycket för att han talar Herrens ord, att han beslutar sig för att säga upp bekantskapen med Gud. Han säger: *Jag bryr mig inte om honom, aldrig mer skall jag tala i hans namn*. När han säger så gjorde det ont inne i honom: *då blev det i mitt bröst som brann där en eld, instängd i mitt innersta*.

Men när Jeremia började förlamas av allt detta, riktade han blicken på Herren. Då släpper rädslan: *Men Herren, står på min sida, stark och fruktansvärd*. Så står det i Bibel 2000. Att Gud är fruktansvärd betyder att han är värd vår fruktan, vår vördnad. "Är han farlig?" frågar barnen i Narnia om lejonet Aslan. Och svaret de får: "Naturligtvis är han farlig. Han är ju kung. Men han är good ..."

Folkbibeln översätter sista versen: *Men Herren är med mig som en mäktig hjälte. Sefanja stryker under: Frukta inte ... Herren, din Gud bor i dig, en hjälte som kan frälsa* (Sef 3:17, Fb).

Det som bär upp oss små, fega och rädda martyrer är att ha fokus på Herren och bära hans löften inom oss. Vi sjunger Sv psalm 254 vers 1: *Löftena kunna ej svika ...*

2. Vi läser i dagens epistel om hur Stefanos blickar mot himmelen opp

Fylld av helig ande riktade Stefanos blicken mot himlen och såg Guds härlighet och Jesus som stod på Guds högra sida, och han sade: "Jag ser himlen öppen och Människosonen stå på Guds högra sida."

Vi läser Sv psalm 254 vers 2:

Gör såsom Abraham gjorde, blicka mot himlen opp!

Medan du stjärnorna räknar, växer din tro, ditt hopp.

Himmel och jord må brinna, höjder och berg försvinna,

men den som tror skall finna, löftena de står kvar.

Ja, gör som Abraham gjorde. Och gör som Stefanos gjorde: Blicka mot himlen opp! När Abraham börjar räkna stjärnor växer hans tro och hans hopp. Gud har inte glömt bort honom. Det finns en "fortsättning följer" för Abraham och hans släkt.

Tron och hoppet växer också för Stefanos. Stefanos är en av de sju diakonerna som det berättas om i Apostlagärningarna 6. Om denne Stefanos sägs det att han var fylld av tro och helig Ande. Jesus betydde så mycket för honom. Det händer mycket omkring Stefanos. När han förmedlar sin tro, sker under och tecken.

Många ger sig i diskussion med Stefanos. Men de har svårt att klara sig. Det bor en sådan visdom och ande i det som Stefanos säger. Detta retar många. De hetsar upp folket och släpar honom inför Stora Rådet. Och när han står där inför sina anklagare, ger de noga akt på Stefanos. Det är något med hans ansikte, en himmelsk utstrålning, en kärlek, en renhet ... De tycker att hans ansikte är som en ängels (Apg 6:15).

När Stefanos står där inför stora Rådet och vittnar om Jesus, blir de alldeles ursinniga. De skär tänder. De släpar bort honom för att stena honom.

Vad gör då Stefanos? Han blickar mot himlen opp. *Fylld av helig ande riktade Stefanos blicken mot himlen och såg Guds härlighet och Jesus som stod*

på Guds högra sida, och han sade: "Jag ser himlen öppen och Människosonen stå på Guds högra sida."

Jesus sitter inte på Faderns högra sida, som vi säger i trosbekännelsen. Han står. Han har rest sig upp. Han är engagerad i det som händer med hans vittne på jorden. Här ligger en hemlighet och väntar på att bli upptäckt av oss. Gör såsom Abraham och Stefanos gjorde: Blicka mot himlen opp. Vi sjunger Sv psalm 254 vers 2: *Gör såsom Abraham gjorde, blicka mot himlen opp ...*

3. Vi läser om hur Stefanos stenas

Då ropade de högt och höll för öronen, och alla störtade sig över honom på en gång och släpade ut honom ur staden för att stena honom. Vittnena lade sina mantlar framför fötterna på en ung man som hette Saul. Så stenade de Stefanos, som åkallade Herren och sade: "Herre Jesus, ta emot min ande." Han föll på knä och ropade högt: "Herre, ställ dem inte till svars för denna synd." Med de orden dog han. Också Saul tyckte det var riktigt att han dödades.

Vi läser Sv psalm 254 vers 3:

Tro när det mörknar på färden, solen ej slocknat har.

Blott några timmar och sedan strålar en morgon klar.

Himmel och jord må brinna, höjder och berg försvinna,

men den som tror skall finna, löftena de står kvar

Det blir en våldsam reaktion mot Stefanos. Man skär tänder, håller för öronen, störtar sig över honom, släpar honom utanför staden. De låter stenarna hagla över honom.

Men vad gör Stefanos? Han ber. Han kopplar på tron när det mörknar på färden. Vad ber han om? *Herre Jesus, ta emot min ande.* Han ber som Jesus: *Fader, i dina händer befäller jag nu min ande.* Stefanos överlåter sitt liv åt Gud. Jesus hade sagt: *Låt er inte skrämmas av dem som kan döda kroppen, men sedan inte kan göra något mer* (Luk 12:4). Stefanos kanske tänker: "De kan döda mig. Men sedan är det slut med vad de kan göra. De kan inte ta ifrån mig LIVET som Gud har gett mig. Graven blir inte det sista. När de stenaar mig, för de mig bara närmare Gud och himlen."

Men det händer något mer, något mycket märkligt, där utanför stadsporten. Stefanos faller på knä. Han ropar högt, mycket högt, så att alla hör. Även Saul hör, han som står där och ser på: *Herre, ställ dem inte till svars för denna synd.*

Vad Stefanos liknar Jesus! Han är inte bara lik en ängel. Han är så lik Jesus. Han har levt så nära Jesus att han blivit präglad av honom. Stefanos ber som Jesus: *Fader, förlåt dem ... ställ dem inte till svars för denna synd.*

Jesus är närvarande hos Stefanos i denna svåra nöd. Jesus ser Stefanos. Och han hör Stefanos bön. Stefanos ber för dem som gör honom illa. Bland dem som han då ber för, var en man som heter Saul. Den förste som ber för Saul är Stefanos, den förste kristne martyren. Det dröjer sedan inte så länge för Stefanos innan mörkret försvinner och han får se en ny morgon stråla klart. Det dröjer inte så länge för Saul, innan otrons mörker försvinner ...

Vi sjunger vers 3: *Tro när det mörknar på färden ...*

4. Vi läser i dagens epistel om hur det går för församlingen i Jerusalem

Den dagen började en svår förföljelse mot församlingen i Jerusalem, och alla utom apostlarna skingrades över hela Judeen och Samarien. Några fromma män begravde Stefanos och höll stor dödsklagan över honom. Men Saul for hårt fram mot församlingen. Han trängde in i hus efter hus, släpade bort män och kvinnor och lät sätta dem i fångelse. (Apg 8:1b–3)

Vi läser Sv psalm 254 vers 4:

Tro när dig världen förföljer. Med dig i ugnen het vandrar en gudason härlig, prövade själ, det vet.

Himmel och jord må brinna, höjder och berg försvinna, men den som tror skall finna, löftena de står kvar.

Stefanos hade bett för Saul. Ibland ser det ut som om det inte alls hjälper med bönen. Det blir bara värre och värre. När bönens krafter kommer i gång, kommer också ondskans krafter i gång. Saul far hårt fram mot församlingen.

Det som Stefanos står för vänder upp och ned på allt som Saul tror på och tänker. Det blir en våldsam reaktion inne i Saul. Han far hårt fram. Han tränger in i hus efter hus. Han släpar bort män och kvinnor. Han sätter dem i fångelse.

Men detta måste ha varit en fruktansvärd tid för den första kristna församlingen. Man undrar och gråter och är förtvivlade. Men de första kristna är förankrade i Jesus och i Skriften. Säkert ropar de och ber för sina förföljare. De får nu samma erfarenhet som de tre männen i den brinnande ugnen. Jesus är hos dem (Dan 3:24–26). *Med dig i ugnen het vandrar en*

gudason härlig, prövade själ, det vet. Den omvändelse som Saul får på vägen till Damaskus är inte en plötslig omvändelse. Den har en förberedelsestid. Den börjar med Stefanos och de första martyrernas förbön. Vi sjunger Sv psalm 254 vers 4: *Tro när dig världen förföljer ...*

5. Vi läser i dagens epistel om hur det gick för de skingrade

De som hade skingrats vandrade omkring och predikade budskapet. Filippus kom till huvudstaden i Samarien och förkunnade Kristus för folket där. Alla lyssnade uppmärksamt på hans ord när de hörde honom tala och såg de tecken han gjorde. Ty från många som var besatta för de orena andarna ut under höga rop, och många lytta och lama botades. Det blev stor glädje i den staden.

Vi läser Sv psalm 254 vers 5:

Tro när dig vännerna svika, tro när blott en står kvar.

Jesus, din vän, skall dig följa, alla, ja alla dar.

Himmel och jord må brinna, höjder och berg försvinna, men den som tror skall finna, löftena de står kvar.

Församlingen i Jerusalem får utstå en svår förföljelse. Många hamnar i fångelse. Många flyr och skingras åt alla håll. Flera hamnar i ett landskap som de inte frivilligt ville fara till – Samarien. Vad gör de? Deppar de? Anklagar de Gud? Nej, de vandrar omkring och *predikar budskapet*. De kallas här *de som hade skingrat*, (*diesparetan*, står det på grekiska. Det betyder ordagrant "frön som sprids omkring" – diasporan). De "kringsås". Ju hårdare Saul går fram desto mer blir han redskapet för att evangeliet om Jesus sprids. Överallt där de går fram – på vägar, gator, i hus – talar de om Jesus.

En av dem – Filippus – kom till huvudstaden i Samarien. *Han förkunnade Kristus för folket där.* Jesus är kung, Jesus har dött, Jesus har uppstått. Jesus har segrat. Därför måste ondskans makter släppa taget om folk (de orena andarna för ut). Förlamningen släpper (många lytta och lama botades). *Det blev stor glädje i den staden.*

Budskapet till oss nu är:

1. Håll fast vid Jesus vad som än händer. Tro, det är just att hålla Jesus i handen.

2. Låt Ordet om Jesus fylla dig. Då har du en inre motståndskraft mot det svåra som sker.

3. Tappa då och då några ordfrön, där du går fram. Det kan bli stor glädje på den platsen då.

Och vet att det finns en som vill stå vid din sida och gå med dig. *Jesus, din vän, skall dig följa, alla, ja alla dar.*

Vi sjunger Sv psalm 254 vers 5: *Tro när dig vännerna svika ...*

6. Vi läser i evangelietexten om ELDEN som Jesus tände

Jesus sade: "Jag har kommit för att tända en eld på jorden. Om den ändå redan brann! Men jag har ett dop som jag måste döpas med, och jag våndas innan det är över. Tror ni jag är här för att skapa fred på jorden? Nej, säger jag, men splittring! Ty där fem bor i ett hus skall de i fortsättningen leva splittrade, tre mot två och två mot tre, far mot son och son mot far, mor mot dotter och dotter mot mor, svärmor mot sonhustru och sonhustru mot svärmor."

Vi läser Sv psalm 254 vers 6:

Tro under allt som dig möter, snart du ju hemma är.

Då skall i åskådning bytas, det som du trodde här.

Himmel och jord må brinna, höjder och berg försvinna,
men den som tror skall finna, löftena de står kvar.

Jesus längtar efter att tända en eld på jorden. Är det domens eld? Eller den helige Andes eld? Kanske är det samma eld. Elden kan antingen förbränna eller förnya. Det beror på hur man tar emot den. Men innan elden kan börja brinna *har jag ett dop som jag måste döpas med*, säger Jesus. Jesus syftar på dopet på Golgota.

Vad detta dop, som Jesus här talar om betyder för oss sjunger vi i Sv psalm 378 vers 4. *Här den ström går fram vars flöden giva glädje åt Guds stad. Jesu Kristi dop till döden är det nya livets bad.* Genom Jesu dop på korset får vi nytt liv, vi får frid med Gud, rätt ställt med honom. Men Jesus fick lida fram den friden och den freden. När sedan Andens eld börjar brinna, då bränner det till i mångas hjärtan. Det blir ro och syndanöd, det blir kriser och krascher som går rakt igenom våra familjer.

Men en del tar emot elden. *Låt den helga elden falla uti våra hjärtan så att den där må helt förbränna, vad som finns av hö och strå. Gjut din Ande, gjut din Ande över varje törstig själ och i allas våra hjärtan nu ditt verk fullborda väl* (Sv psalm 52, vers 2).

Men vad som än händer, vilka svårigheter och motgångar som ligger och väntar på oss, får vi lära oss möta dem tillsammans med Jesus. Ta Jesus i handen och gå med honom, Vi sjunger om det i 254 vers 6: *Tro under allt som dig möter, snart du ju hemma är ...*

Söndagen efter Jul

Guds barn

Unna dig glädjen att ta fram din bibel och läsa om detta budskap i dagens texter, eller andra årgångens läsningar i psalmbokens evangeliebok.

2 Mosebok 1:15–21, 2 Timotheosbrevet 3:14–15, Markus 10:13–16,
Psaltaren 71:2–6.

SÖNDAGEN EFTER JUL ÄR värnlösa barns dag (se 28 dec i almanackan). Förr hette den *menlösa barns dag*, på latin *festum innocentium* – de oskyldigas fest. Texterna påminner oss både om Faraos illgärningar mot barn i Egypten, och om Herodes mot barn i Betlehem. Denna söndag vill påminna oss om vårt ansvar för barnen omkring oss. Och för vårt inre barn.

DAGENS SÅNG är Lina Sandells psalm *Jesus för världen* (Sv psalm 45). Fredrik August Ekström gjorde melodin.

1. Jesus för världen ...

Vi läser Sv psalm 45 vers 1:

Jesus för världen givit sitt liv: öppnade ögon, Herre, mig giv.

Mig att förlossa offerar han sig, då han på korset dör ock för mig.

Vi läser 2 Moseboken 1:15–21:

Kungen av Egypten talade med de hebreiska barnmorskorna – en hette Shifra